

Feitenrelaas BASF NEDERLAND B.V.

Inleiding

In januari 2015 is een opsporingsonderzoek gestart onder de onderzoeksnaam 'BOOMMUS'. Dit onderzoek werd uitgevoerd door de Inspectie SZW. Het onderzoek was gericht op mogelijke strafrechtelijke overtredingen, gepleegd door BASF Nederland B.V. (BASF), locatie De Meern.

De locatie van BASF in De Meern valt onder het regime van het Besluit risico's zware ongevallen (BRZO) doordat zij (grote) hoeveelheden gevaarlijke stoffen binnen haar inrichting aanwezig heeft. Bedrijven welke onder dit regime vallen moeten alle maatregelen treffen om zware ongevallen te voorkomen.

De aanleiding van genoemd strafrechtelijk onderzoek, betrof twee incidenten met emissie van gevaarlijke stoffen binnen genoemde locatie van BASF op (respectievelijk) 3 juli 2014 en 9 september 2014. In hieraan voorgaande jaren waren er ook al diverse overtredingen/ongewone voorvallen geconstateerd binnen de inrichting van BASF, waarbij de werkzaamheden in de fabriek meerdere malen zijn stilgelegd. Hierdoor onstond de verdenking dat BASF zich schuldig zou hebben gemaakt aan het overtreden van voorschriften uit het BRZO, alsmede aan voorschriften uit de Arbeidsomstandighedenwet.

De verdenking op grond van artikel 5 BRZO bestond erin dat BASF niet alle maatregelen had getroffen om zware ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan voor mens en milieu te beperken. De verdenking op grond van artikel 32 ARBO was dat BASF handelingen had verricht of nagelaten waarvan zij wist of redelijkerwijs had moeten weten dat er levensgevaar of ernstige schade aan de gezondheid ontstond of te verwachten was van (één van) haar werknemers. Op 6 februari 2015, vond er nog een incident plaats, dat ook in het reeds lopende onderzoek is meegenomen.

Resultaten van het onderzoek

Het onderzoek heeft naar oordeel van het OM voldoende bewijs opgeleverd om te kunnen concluderen dat BASF zich schuldig heeft gemaakt aan overtreding van voorschriften uit het BRZO 1999 en de Arbeidsomstandighedenwet. BASF is verantwoordelijk voor de naleving van de voorschriften uit het BRZO en is daarnaast verantwoordelijk voor de naleving van de voorschriften uit het Arbeidsomstandighedenbesluit.

Hieronder worden de incidenten nader beschreven.

Incident 1

Op 3 juli 2014 vond een emissie plaats van nikkelmonoxide in de zogenaamde tabletteerafdeling van BASF. Nikkelmonoxide is een gevaarlijke stof, die kankerverwekkend kan zijn. Indien inhaal leerbaar poedervormige nikkelverbindingen -in dit geval nikkelmonoxide- in ruimten vrijkomen, die ook door medewerkers betreden worden, dan bestaat het risico dat medewerkers hieraan blootgesteld worden.

Uit het onderzoek is gebleken dat BASF het inspectieluik van de SWECO tril zeef niet had voorzien van een deugdelijke sluiting. Hierdoor kon de druk van het nikkelpoeder niet worden tegengehouden, waardoor poedervormige nikkelverbindingen in genoemde afdeling vrijkwamen.

Incident 2

Op 9 september 2014 heeft BASF werkzaamheden onder reactor R2400 laten verrichten zonder een voor deze werkzaamheden verplicht gestelde werkvergunning uit te schrijven en de daarbij behorende veiligheidsmaatregelen te nemen. Hierdoor is pyrofoor nikkel vrijgekomen. Door ontbranding van deze stof zijn bij een werknemer, die bezig was met werkzaamheden aan die reactor, brandwonden ontstaan. Een tweede werknemer die ter plaatse was, heeft na van dit incident psychische klachten gekregen.

Pyrofoor nikkel is ook een gevaarlijke stof. Bij het vrijkomen en ontbranden van pyrofoor nikkel wordt daarvan een belangrijk deel omgezet in inhaleerbare poedervormige nikkeloxide verbindingen. Inhaleerbare nikkelverbindingen kunnen kankerverwekkend zijn.

Incident 3

Op 6 februari 2015 heeft BASF de zogenaamde V44 maalinstallatie en een TOTE BIN opslagbak in de centrale ruimte van de Base Metal fabriek niet met voldoende maatregelen beveiligd. Hierdoor is inhaal leerbaar (mogelijk kankerverwekkend) nikkelhoudend stof vrijgekomen. Zo zijn, nadat de emissies van nikkelhoudend stof hadden plaatsgevonden, de schoonmaakwerkzaamheden in eerste instantie zonder werkvergunning uitgevoerd. Nadat de emissies van nikkelhoudend stof hadden plaatsgevonden, zijn de schoonmaakwerkzaamheden in eerste instantie uitgevoerd door werknemers van BASF zonder de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen.

Conclusie

De bovengenoemde strafbare feiten in de verschillende casussen zijn BASF toe rekenen. De rol van het management is wel onderzocht, maar dit heeft geen bewijs voor door hen individueel gepleegde strafbare feiten opgeleverd.

Het OM ziet de betaling van 250.000 euro boete in de vorm van het betalen van een strafbeschikking als een passende afdoening.